

The Method in Chess

Iossif Dorfman

تصمیم‌گیری

در پوزیسیون‌های بحرانی

معرفی اقدامات استاتیک و دینامیک

یوسیف دورفمان

برگردان: محمد خیرخواه ثابت‌قدم

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

یوسف دورفمان

تصمیم‌گیری در پوزیسیون‌های بحرانی

معرفی اقدامات استاتیک و دینامیک

راهنمای ارزیابی پوزیسیون و انتخاب حرکت

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

ISBN 978-964-12-1000-8
The Chess Store
www.achmazstore.ir
فروشگاه تخصصی شطرنج

روش‌های نوین تئوری

روش‌های نوین تئوری در بازی شطرنج

روش‌های نوین تئوری در بازی شطرنج

روش‌های نوین تئوری در بازی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

■ سرشناسه: دورفمان، یوسیف، ۱۹۵۲ - م. Dorfman, Iossif ■ عنوان و نام پدیدآورنده:
تصمیم‌گیری در پوزیسیون‌های بحرانی: معرفی اقدامات استاتیک و دینامیک / یوسیف دورفمان؛
محمد خیرخواه ثابت‌قدم. ■ مشخصات نشر: تهران، شباهنگ، ۱۳۹۷. ■ مشخصات ظاهری: ۲۳۲ ص: مصور.

ISBN 978-600-130-185-8

■ وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا ■ یادداشت عنوان اصلی

The Method in Chess. 2001.

■ موضوع: شطرنج ■ موضوع: Chess ■ شناسه افزوده: خیرخواه ثابت‌قدم، محمد، ۱۳۴۶ مترجم
■ رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ت ۶ ۹۴ د / ۱۴۴۵ GV ■ رده‌بندی دیویی: ۷۹۴/۱۲ ■ شماره
کتابشناسی ملی: ۵۰۹۳۸۹۰

یوسیف دورفمان

تصمیم‌گیری در پوزیسیون‌های بحرانی

معرفی اقدامات استاتیک و دینامیک

برگردان متن انگلیسی به فارسی، با یاری از نسخه اصل روسی:

محمد خیرخواه ثابت قدم

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

Iossif Dorfman

The Method in Chess

WWW.ACHMAZSTORE.IR

برگردان متن روسی به انگلیسی:

Ken Neat

انتشارات Sarl Game Mind

نظم‌ها، نغمه‌ها

در آینه‌های زلف و خنده‌ها، در آینه‌های خنده و زلف

در آینه‌های خنده و زلف، در آینه‌های زلف و خنده

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

تصمیم‌گیری در پوزیسیون‌های بحرانی

یوسف دورفمان

برگردان انگلیسی به فارسی محمد خیرخواه ثابت‌قدم

لیتوگرافی زیتون چاپ جمالی صحافی مهرگان

شمارگان ۱۰۰۰ جلد چاپ اول ۱۳۹۷

شابک ۸ - ۱۸۵ - ۱۳۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این ترجمه محفوظ است.

این اثر تحت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

انتشارات شبانگ

مرکز پخش خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۴۹ .

تلفن ۶ - ۶۶۹۶۴۲۳۵ فاکس ۶۶۴۶۰۳۶۵

فروشگاه ۱ خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه تهران، پلاک ۱۱۹۲، تلفن ۶۶۴۹۱۰۹۸

فروشگاه ۲ خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران، پلاک ۲۷۳ .

تلفن ۱۰ - ۶۶۹۵۳۶۰۹ . ۶۶۴۱۳۱۷۵

تقدیریم به:

پدرم، که الگوی مسئولیت‌پذیری و تعهد است،
ماترم، که قهرمان فداکاری و از خودگذشتگی است،
و همسرم، که یاری مهربان و صبور است.

فهرست

۹	دیباچه
۱۱	سخن رئیس کمیته‌ی مربیان فدراسیون شطرنج کشور
۱۳	سخن مترجم
۱۵	راهنمای علائم استفاده شده در متن کتاب
۱۷	پیش‌گفتار نویسنده

بخش اول: تئوری شیوه‌ی پیشنهادی دورفمان

۲۰	خلاصه‌ی الگوریتم جستجوی حرکت
۲۱	۱. تعریف پوزیسیون بحرانی
۲۱	۲. تعیین «توازن استاتیک»
۲۲	الف) تجزیه‌ی پوزیسیون به عناصر استاتیک
۲۴	الف-۱) موقعیت شاه
۲۹	الف-۲) نقش و تناسب نیروهای طرفین
۳۸	الف-۳) بعد از تعویض وزیرها پوزیسیون بهتر از آن کیست؟
۴۵	الف-۴) ساختار پیاده‌ای
۴۵	الف) پیاده‌های دویشته و سه‌پشته
۴۵	ب) پیاده‌ی رونده‌ی حمایت شده
۴۵	پ) تعداد جزایر پیاده‌ای، زنجیره‌ی بهم پیوسته‌ی پیاده، پیاده‌های آویزان
۴۶	ت) اکثریت پیاده‌ای در مرکز
۴۶	ث) اکثریت پیاده‌ای در جناح وزیر
۴۸	ج) خانه‌ی ضعیف، پیاده‌ی منفرد، پیاده‌ی عقب‌مانده
۵۱	چ) مجموعه‌ی خانه‌های هم‌رنگ ضعیف، مهره‌ی مسدود کننده، تسلط بر پوزیسیون
۵۴	ه) ستون نیمه‌باز، پایگاه
۵۶	خ) سوارهای بد
۵۷	د) انواع مرکز، فضا
۵۹	ب) کاربرد شیوه‌ی پیشنهادی در تئوری کلاسیک و نوین

بخش دوم: کاربرد عملی شیوهی پیشنهادی دورفمان

تفسیر ۶۴ بازی با استفاده از شیوهی تصمیم‌گیری پیشنهاد شده ۶۵

تفسیر

بخش سوم: پیوست آموزشی

موقعیت شاه ۱۹۹

نقش و تناسب نیروهای طرفین ۲۰۳

ساختار پیاده‌ای ۲۱۶

الف) اکثریت پیاده‌ای در جناح وزیر ۲۱۶

ب) مجموعه‌ی خانه‌های هم‌رنگ ضعیف، مهره‌ی مسدودکننده، تسلط بر پوزیسیون ۲۱۸

ج) پایگاه ۲۲۲

فهرست بازیکنان ۲۲۹

فهرست گشایش‌ها ۲۳۱

WWW.ACHMAZSTORE.IR

فیلسوفی آلمانی می گوید:

«سخت‌ترین کار بشر اندیشیدن است.»

شطرنج تفکر منطقی، همراه با درک رابطه‌ها و پیوندها را به انسان می‌آموزد و او را به اندیشیدن پویا وادار می‌دارد. با تمرین بیشتر، اندیشه پویاتر می‌شود. شطرنج بر اندیشه‌ی انسان تاثیر شگرف می‌گذارد و اندیشه‌ی انسان نیز به سهم خویش، شطرنج را شکوفاتر می‌کند. در حقیقت شطرنج و اندیشه بر یکدیگر تاثیر و تأثر متقابل دارند و در نهایت سبب انکشاف یکدیگر می‌گردند.

تعداد کتاب‌هایی که هر ساله در رابطه با موضوع شطرنج منتشر می‌شوند کمتر از کتاب‌هایی نیست که درباره‌ی ریاضیات، فیزیک یا هوش مصنوعی نگاشته می‌شوند و این نشانگر جایگاه والای شطرنج در جامعه‌ی پیشرفته‌ی امروزی است.

کتاب حاضر که توسط دوست گرانقدر مهندس خیرخواه با نثری شیوا به فارسی برگردانده شده حاوی اندیشه‌ای نوین است که به بررسی پوزیسیون‌های بحرانی، یکی از نکات کلیدی و سرنوشت‌ساز بازی می‌پردازد. پارامترهای پوزیسیونی سال‌ها قبل توسط مورفی و اشتاینیتز پایه‌ریزی شده‌اند و استادان دیگری همچون نیمزوویچ آنها را به تدریج بسط داده و به صورت سیستماتیک تبیین کرده‌اند. ارزیابی پوزیسیون به شکل متعارف بر اساس همین پارامترها انجام می‌گیرد.

نویسنده‌ی کتاب در بازنمایی شیوه‌ی صحیح تصمیم‌گیری در پوزیسیون‌های بحرانی و انتخاب حرکت آتی بر مبنای روش مبتکرانه‌ی خویش، نوعی نوآوری در اندیشه‌ی شطرنجی ایجاد کرده که بی‌نظیر است.

خواندن این کتاب ارزشمند، به پویندگان راه استادی توصیه می‌گردد.

مهدی دوستکام

بهمن ۱۳۹۶

سخن رئیس کمیته‌ی مربیان فدراسیون شطرنج کشور

نزدیک به دو سده، نظریه‌پردازان شطرنج در تلاش برای یافتن راه‌حلی مناسب برای ارزیابی پوزیسیون هستند. از جدول دوران‌ساز «عناصر پایدار و ناپایدار» اشتاینیتز گرفته تا «نظام‌نامه‌ی شطرنج» امانوئل لاسکر و «عناصر استراتژیک» نیمزوویچ و در این اواخر «هفت عنصر ارزیابی» آناتولی کارپف و «پنج المان» والری بیم *Beim* و ... هیچ‌کدام با اقبال صددرصد شطرنج‌بازان مواجه نشد و گویی هر یک دارای کاستی‌ها و نواقصی هستند که نمی‌توان با تکیه و استناد به آن از پس همه‌ی پوزیسیون‌ها برآمد و به تبع آن طرح و نقشه‌ای صحیح و مقتضی را برگزید. جالب این‌که حتی اگر در انتخاب و تعریف این عناصر اختلافی نباشد، در درجه‌بندی اولویت‌ها و نسبت آنها با یکدیگر و نیز نحوه‌ی کاربرد آنها، اتفاق‌نظر وجود ندارد. و جالب‌تر این‌که در نیمه‌ی دوم قرن بیستم نویسنده‌ی مشهور روس، آیزاک لپنیتسکی در اثر بی‌نظیر خود «پرسش‌هایی درباره‌ی تئوری مدرن شطرنج»، فصل هفتم با نام «نگرش واقع‌بینانه»، پرده از مهم‌ترین راز شطرنج برداشت و حقیقتی بزرگ را فاش کرد:

«در هر پوزیسیون شطرنجی، مجموعه‌ای از قوانین، معیارها و اصول عینی به‌صورت پنهان عمل می‌کنند که خیلی از آنها هنوز کشف نشده‌اند تا به صورت قاعده‌ی قابل استناد درآیند... چه بسا جوهره و ذات پوزیسیون توسط قواعد و اصولی که عملاً وجود دارند ولی ما از آنها مطلع نیستیم، تعریف شوند!»؛ لپنیتسکی در پاسخ به کلیدی‌ترین پرسش تئوری شطرنج که «با چه روشی می‌توان به ارزیابی صحیح و واقع‌بینانه‌ی پوزیسیون دست یافت؟» با تصدیق اصول و قواعد عمومی شطرنج، پرهیز از کلیشه‌پردازی، تجسم قوی، محاسبه‌ی عمیق و دقیق، وضوح در هدف‌گذاری، جسارت و نگرش خلاق و واقع‌بینانه در کشف قوانین پنهان را توصیه می‌کند.

به اعتقاد من شیوه‌نامه‌ی استاد بزرگ یوسف دورفمان در کتاب حاضر در حقیقت پیروی از منویات و آموزه‌های خلاق لپنیتسکی است و راهنمای خوبی برای شطرنج‌بازان و به‌ویژه مربیان محسوب می‌شود. مطالب و اکثر مثال‌های کتاب به‌طور ذاتی با جزییات و اصول کهنه و منسوخ منافات داشته و از این نظر می‌تواند بسیار راهبردی تلقی شود.

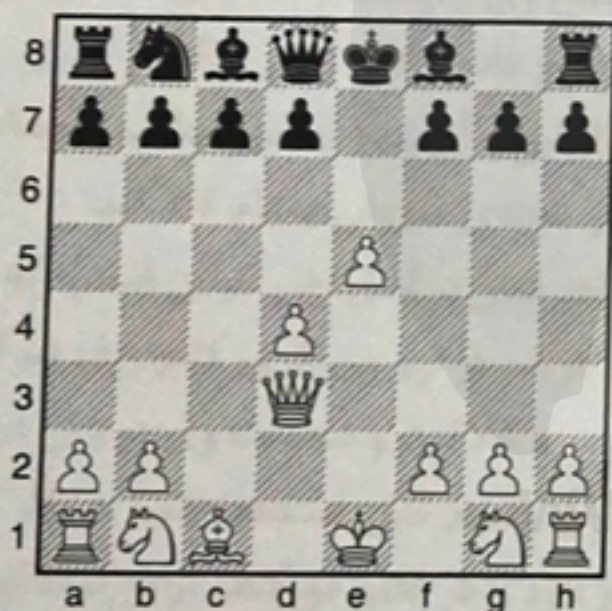
شالوده‌ی کتاب بر «پوزیسیون‌های بحرانی» از یک سو و «توازن استاتیک» از سوی دیگر استوار است و در جای‌جای آن این دو مفهوم به‌خوبی بازنمایی شده است. نویسنده در مثال‌های متعدد به‌هنگام مواجهه با پوزیسیون‌های بحرانی و یا برهم خوردن توازن استاتیک، اقدامات دینامیکی را توصیه می‌کند.

در جایی از کتاب نمودار مقابل توجه مرا به خود جلب کرد. نیمزوویچ در این وضعیت مدعی شد که «سفید به اندازه‌ی چهار تمپو برتری دارد». اما خواننده پس از به‌کار گرفتن شیوه‌ی پیشنهادی کتاب، بی‌درنگ نظر نیمزوویچ را به‌شکلی ارزشمند به چالش می‌کشد و وضعیت سیاه را ترجیح می‌دهد.

دوست عزیز و گرانقدرم مهندس خیرخواه در ترجمه‌ی این کتاب زحمت زیادی را متحمل شد. از نزدیک شاهد آن بودم که با چه وسواس و دقت بالایی، این اثر نفیس و انقلابی را مثل همیشه با نثر شیوا و روان خود تقدیم شطرنج‌بازان میهن کرده است. بی‌تردید اینگونه خدمات در ادبیات شطرنج کشورمان ماندگار و تأثیرگذار خواهد بود.

مهران حق‌شناس

اسفند ۱۳۹۶

1. e4 e5 2. d4 exd4 3. c3 ♘f6 4. e5 ♘e4
5. ♙d3 ♘c5 6. cxd4 ♘xd3† 7. ♚xd3

سخن مترجم

دورفمان شطرنج‌بازان را در دودسته‌ی کلی قرار می‌دهد: [بازیکن لحظه‌ی بحرانی و بازیکن تکنیکی]

«آلخین، باتونیک، اسپاسکی و کاسپاروف جزو گروه اول؛ کاپابلانکا، اسمیسلوف، فیشر و کاریف جزو گروه دوم هستند»

میخائیل شرشفسکی

انتخاب کتابی مناسب برای ترجمه، همیشه دغدغه‌ی بزرگی برای من بوده است. در این راه ابتدا تلاش می‌کنم تا موضوعی مناسب که راهگشا و دلیلی برای رشد و شکوفایی سریع‌تر شطرنج کشور باشد، انتخاب کنم. گام بعدی انتخاب نویسنده‌ای تواناست که توانسته باشد موضوع را با درک عمیق خود از یک سو و خلاقیت و نوآوری در استخراج حقایق از سوی دیگر، پردازش کرده و فهم آن را برای خواننده ساده و منطقی کرده باشد.

در این راستا، شاید موضوع «تصمیم‌گیری در شطرنج» یکی از مباحث بسیار جالب و سرنوشت‌ساز است. تمرکز در موضوع «الگوریتم جستجوی حرکت» و ارایه شیوه‌ی مناسبی برای آن که کاربرد عملی هم داشته باشد و به پیشرفت بازی در سطوح بالا کمک کند، هدف اصلی در این کار بوده است.

چند سال پیش مقاله‌ی جالبی پیدا کردم که در آن مربی معروف روس، مرحوم مارک دوورتسکی تلاش کرده بود تا از نظرات خود در برابر اشکالاتی که استاد بزرگ یوسیف دورفمان از او گرفته، دفاع کرده و پاسخ وی را بدهد. از محتوای مقاله‌ی فوق متوجه شدم که در این دوئل بزرگ که در بستر درک مفاهیم پیشرفته‌ی شطرنجی رخ داده، نکات بسیار جالب و نادری به چالش کشیده می‌شود که در کمتر منابعی می‌توان به محتوای مشابه دست یافت. بنابراین برآن شدم تا اصل مطالب را مطالعه و دریابم موضوع از چه قرار بوده که دوورتسکی را مجبور به دفاع از خود، آن هم در مجله‌ی معروفی به نام 64 کند. بعد از مطالعه‌ی اولیه کتاب خیلی زود دریافتم که نوع نگاه مربی برجسته‌ی روس (دورفمان در اصل اهل اُکراین است)، که در جریان چهار دوره‌ی پی‌پی رویارویی قهرمانی جهان مابین گری کاسپاروف و آناتولی کارپف، در تیم مربیگری کاسپاروف شرکت داشته، دارای خصوصیات ویژه و بکری است که در هیچ منبع دیگر قابل حصول نیست. خلاقیت و شجاعت وی در بیان درک خویش از پوزیسیون و سازماندهی آنان به صورت یک شیوه‌نامه‌ی منظم که برای عموم قابل استفاده باشد، به نظر کار دشواری بوده که این استاد برجسته به خوبی از عهده آن برآمده و موضوعات بدیع خود را در قالب دو کتاب ارایه کرده است. کتاب اول با نام *The Method in Chess* که در اصل به بیان تئوری شیوه‌نامه و کاربرد عملی آن در ۶۴ بازی نمونه که اکثراً از مسابقات قهرمانی شطرنج شوروی سابق استخراج شده می‌باشد و کتاب دوم با عنوان *The Critical Moments* در ادامه‌ی بازنمایی شیوه‌نامه و ارایه‌ی مثال‌های جدیدتر و رفع ابهامات موضوعی کتاب اول تهیه شده است.

کتاب حاضر ترجمه‌ی متن انگلیسی کتاب اول است که توسط مترجم معروف آثار شطرنجی از زبان روسی به انگلیسی، Ken Neat در سال ۲۰۰۱ تهیه شده است. از آنجایی که محتوای کتاب در سطح بالایی از مفاهیم شطرنجی است در برخی از نقاط کتاب به نظر مترجم متن روسی به انگلیسی، مطلب مورد نظر نویسنده را به خوبی به خواننده منتقل نکرده بود که برای رفع این نقص از استاد فیده دکتر مهدی دوستکام که دوره‌ی دکترای مهندسی برق خویش را در مسکو گذرانده و به زبان روسی تسلط کافی دارند و همچنین استاد و مربی فیده مهران حق‌شناس که مدت نسبت طولانی را در شوروی سابق همراه با تحصیل در رشته‌ی تربیت بدنی (شاخه‌ی شطرنج) در دانشگاه بلاروس گذرانده و با زبان روسی و واژه‌های شطرنجی

ان آشنایی آکادمیک دارند کمک گرفتیم تا ضمن مطابقت متن فارسی تهیه شده با متن اصلی روسی ابهامات موجود در متن را به حداقل میزان خود برسانیم. در اینجا جا دارد از دقت نظر و صبر و بردباری این دو بزرگوار تشکر و قدردانی نمایم که بدون علاقه‌مندی ایشان به موضوع مورد بحث، این امکان به هیچ عنوان میسر نمی‌شد.

کتاب دوم نیز به زودی ترجمه و آماده سازی خواهد شد تا موضوع مهم «تصمیم‌گیری در لحظات و پوزیسیون بحرانی» که توسط مربی برجسته یوسف دورفمان با استادی به رشته تحریر درآمده به اتمام برسد.

ناگفته نماند که اخیراً استاد بزرگ اُکراینی ادرین میخالچیشین، مربی ارشد و رئیس کمیته‌ی آموزش مربیان فدراسیون جهانی شطرنج FIDE اقدام به تهیه‌ی دو ویدئوی آموزشی یک‌ساعته و سه‌ساعت‌ونیمی با موضوع «لحظات بحرانی در شطرنج» و «تصمیم‌گیری در شطرنج» کرده است. او در ابتدای هر دو محصول خود ضمن تشکر ویژه از یوسف دورفمان، اظهار داشته که تمامی مطالب را از دو کتاب وی برداشت کرده است. ضمناً مربی، تئورسین و بازیکن سرشناس روس میخائیل شرفسکی در آخرین کتاب خود که امسال و در ژانویه ۲۰۱۸ با نام *The Shereshevsky Method to Improve in Chess* منتشر شده، یک فصل کامل (فصل ۱۶) به معرفی محتویات کتاب یوسف دورفمان اختصاص داده و نقطه نظرات انقلابی وی را با نظر چندین استاد دیگر نظیر ایزاک لینییتسکی، مارک دوورتسکی، آرتور یوسوپوف، کنستانتین ساکایف، جاکوونکو مقایسه و پردازش کرده که بحث بسیار جالب و قابل تأملی است.

در ترجمه‌ی کتاب تلاش شده در هر فصل واژه‌های اصلی را در زیرنویس صفحات و در برابر واژه‌ی معادل انتخابی در متن ارایه کنم و این موضوع را حتی در فصول مختلف تکرار کرده‌ام تا دوستانی که تمایل به مطالعه‌ی بعدی متون انگلیسی شطرنجی دارند از معادل‌های مشابه استفاده کنند.

کلیه‌ی مراحل تایپ، صفحه‌آرایی، روخوانی همراه با ویرایش نهایی کتاب توسط اینجانب به‌انجام رسیده است و در این راه سعی فراوان و دقیق داشتم تا میزان خطا به حداقل ممکن برسد، اما اگر دوستان خواننده باز هم با اشکالی در این موارد برخورد کردند، ضمن پوزش بسیار خوشحال خواهم شد که با ارسال آنان مرا در ویرایش‌های بعدی یاری دهند. برای این منظور می‌توانید از آدرس پست الکترونیک kheirkhah@gmail.com یا تلگرام [@MohammadKheirkhah](https://t.me/MohammadKheirkhah) استفاده کنید.

باز هم مثل کتاب‌های ترجمه شده قبلی، امیدوارم همان لذتی را که در کلیه‌ی مراحل تهیه و ترجمه‌ی کتاب برده‌ام، شما نیز در حین خواندن، به آن دست یابید و میزبان لحظات آموزنده و لذت‌بخشی برای خوانندگان محترم باشیم.

در پایان لازم می‌دانم مجدداً از دوست و استاد فیده‌ی عزیز دکتر مهدی دوستکام که کار بازخوانی و ویرایش ادبی و فنی کامل کتاب در مرحله‌ی اول و دوست گرامی مهران حق‌شناس استاد و مربی فیده و رئیس کمیته‌ی مربیان فدراسیون شطرنج کشور، که کار بازخوانی فنی بخش تئوری کتاب را به‌طور دقیق انجام دادند و در طی آن مرا راهنمایی‌های ارزنده‌ای نیز کردند، تشکر و قدردانی نمایم.

تشکر ویژه‌ای از قاسم احمدزاده‌ی عزیز، انتشارات شباهنگ دارم، که کار آماده سازی، چاپ و صحافی کتاب را با دقت نظر منحصر به فرد و همیشگی خویش انجام داد.

محمد خیرخواه ثابت قدم

تهران - اسفند ۱۳۹۶

راهنمای علائم استفاده شده در متن کتاب

♔	شاه
♚	وزیر
♖	رخ
♜	اسب
♝	فیل
0-0	قلعه در جناح شاه
0-0-0	قلعه در جناح وزیر
×	گرفتن
+	کیش
++	کیش دوگانه
#	مات
1-0	سفید پیروز شد
0-1	سیاه پیروز شد
=	مساوی
!	حرکت خوب
!!	حرکت درخشان
?	حرکت بد
??	اشتباه فاحش
!?	حرکت جالب
?!	حرکت مشکوک
+—	برتری قاطع سفید
±	برتری واضح سفید
±	برتری اندک سفید
—+	برتری قاطع سیاه
—±	برتری واضح سیاه
—±	برتری اندک سیاه
∞	وضعیت نامعلوم
∞=	جبران به ازای نیرو
↑	همراه با ابتکار عمل

پیش‌گفتار نویسنده

از سال ۱۹۹۰، یعنی همان اوایل مهاجرت به فرانسه، بخش عمده‌ای از فعالیت من تدریس شطرنج بوده است. در این فاصله اختلاف ریتینگ ضعیف‌ترین و قوی‌ترین شاگردانم بیش از ۷۰۰ امتیاز بوده است. همواره مجبور بودم برای بازنمایی جنبه‌های مختلف بازی برای بازیکنان (و همچنین برای خودم) توضیحات و دلایل مختلف توجیهی ارائه کنم. بعد از راه‌اندازی مدرسه‌ی شطرنج خود در شهر گن فرانسه و تمرینات هدفمند با مستعدترین بازیکنان جوان فرانسه تجارب بسیار مهمی در این زمینه به دست آوردم. متوجه‌ی این موضوع شده بودم که عموماً اشتباهات زمانی در بازی رخ می‌دهند که انتخاب‌های متعددی در پوزیسیون وجود داشته و بازیکن باید از میان آنان بهترین مسیر ادامه‌ی بازی را انتخاب کند.

بسیاری از شرکت‌کنندگان در دوره‌های مختلف انفرادی یا گروهی همواره این گله را داشتند که چرا «راه‌حل واضح و مشخصی پیش‌روی ما قرار نمی‌دهی؟ تا کی باید هر مسئله را به شیوه‌ی خاص خود حل کنیم؟»

به همین سبب مؤلف تلاش و وقت بسیار زیادی را برای تدوین الگوریتم جستجوی حرکت در پوزیسیون‌های بحرانی انجام داده است. قصد داشتم تئوری نوینی تدوین کنم تا موفقیت عملکرد بازیکن را به شکل ساده و موثری افزایش دهد.

در ادامه‌ی این کتاب قواعدی را مشاهده خواهید کرد که برای اولین بار وضع شده‌اند و فرآیندی که در طول بازی اتفاق می‌افتد را تعمیم می‌دهند. قواعدی که امکان بازنمایی بسیاری از ایده‌های آشنای قبلی را فراهم ساخته و شرایط مناسبی برای نگاهی نوین به ایده‌های دیگر را فراهم می‌کنند.

کتاب در دو بخش کلی «تئوری» و «کاربرد عملی تئوری» تقسیم‌بندی شده است. در بخش اول مفاهیم استاتیک و دینامیک و عناصر مختلف مرتبط با آنان معرفی و تحلیل شده و ارتباط میان آنان آشکار خواهد شد. پس از آگاهی با این اصول اولیه‌ی شیوه‌ی تصمیم‌گیری، در بخش دوم، کاربرد عملی آن را در عمل و در جریان بازی‌های مختلف خواهیم دید.

یوسیف دورفمان در سال ۱۹۵۲ در شهر ژیتومیر اوکراین به دنیا آمد. او در ۸ سالگی با شطرنج آشنا شد. در سال ۱۹۷۴ پس از فارغ التحصیلی در دانشکده پلی تکنیک، به عنوان بازیکن تمام وقت مشغول به بازی شد. مربی او مایکل تروسمن بود. کسی که بعدها آلکساندر هوزمن و ایرنا کراش را در نیویورک مربیگری کرد. در سال ۱۹۷۷ عنوان IM، قهرمانی شطرنج شوروی و قهرمانی اروپا را همزمان کسب کرد. سال بعد عنوان IGM را دریافت کرد. درک بسیار بالایی شطرنجی او سبب شد به تیم مربیگری کاسپاروف در برابر کارپف در رویارویی قهرمانی جهان دعوت شود. او در چهار دوره‌ی متوالی با این تیم همراه بود. بعد از باز شدن مرزهای غرب و در سال ۱۹۹۰ برای همیشه به فرانسه مهاجرت کرد و بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۲ تجارب خود را در اختیار تیم ملی فرانسه قرار داد. او مربی اتین باکرو ۹۷ - ۱۹۹۳ و واسلین توپالوف ۱۹۹۸ بوده است. در اولین حضور خود در قهرمانی شطرنج فرانسه در سال ۱۹۹۸ قهرمان شد. مدت‌ها به عنوان حریفی ترسناک در فرانسه شناخته می‌شد، گرچه شهرت جهانی او به عنوان مربی بازیکنان مستعد شطرنج جهان است.

در سال ۱۹۹۳ از او درخواست شد تا مربیگری پسر ۱۰ ساله‌ی فرانسوی به نام اتین با ریتینگ ۱۹۳۰ را به عهده گیرد. پدر اتین همراه با مربی قبلی او استاد بزرگ اریک پری Eric Prie، خوب می‌دانستند که او پسری با استعداد است اما هنوز در برخورد با پوزیسیون‌های جدید مشکلاتی دارد. یوسیف تمام بازی‌های اتین را به دقت بررسی و تمامی خطاهای وی را تحلیل آماری کرد و متوجه شد اتین حس تشخیص باخت ندارد و ضمناً نمی‌داند با تغییر در ساختار پیاده‌ای و یا در ادامه‌هایی که نیاز به تعویض دارند، چه برخوردی باید داشته باشد و تسلط کافی برای انتقال دقیق بازی از یک مرحله به مرحله‌ی دیگر را ندارد (مثلاً از مرحله‌ی گشایش به وسط بازی یا از وسط بازی به آخر بازی). در هر پوزیسیون یوسیف برای کمک به شاگرد نوجوانش مجبور بود قواعد عمومی موجود را تفسیر و بازنمایی دوباره کند. بر مبنای تجربه‌ی قبلی مربیگری چند بازیکن نیرومند به ویژه کاسپاروف، ابزاری طراحی کرد تا با کمک آن بتوان با توجه ویژه به پوزیسیون‌های بحرانی، لحظاتی را آشکار کرد که امکان تغییر همراه با کسب برتری در آنها وجود دارند. این قواعد مبنای شیوه‌ی تصمیم‌گیری ارائه شده در این کتاب است.

اتین به محض به کارگیری شیوه‌ی فوق پیشرفت خیره‌کننده‌ای کرد. حریفان او مبهوت سطح استادی و درک استراتژیک بی‌نظیر این نوجوان شده بودند. به همین ترتیب در سال ۱۹۹۷ در سن ۱۴ سال و ۲ ماهگی عنوان جوان‌ترین استاد بزرگ بین‌المللی تاریخ شطرنج تا آن زمان را به دست آورد. و این نوجوان کسی نیست جز بازیکن معروف جهان اتین باکرو که حداکثر ریتینگ ۲۷۴۹ را در کارنامه خویش دارد.

اکنون یوسیف دورفمان همچنان مشغول آموزش و یاری بازیکنان مستعد شطرنج جهان است. شیوه‌ی تصمیم‌گیری ابداعی او قابل فهم است و هر بازیکنی به سادگی می‌تواند آن را درک کند و به کار بندد و شیوه‌ی فوق را به دلیل بازدهی بی‌نظیرش به عنوان سنگ‌بنای ساختار تفکر مدرن استراتژیک خود قرار دهد.

انتشارات شباهنگ

